

**TÜRKİYEDE SPOR TESİS  
POLİTİKALARI (MEVCUT DURUM  
VE SORUNLAR**

*Planlama ve İşletme Açılarında*  
**(10)**

**DOÇ.DR.HAKAN SUNAY**  
**A.Ü.Spor Bilimleri Fakültesi**

# GİRİŞ (1)

*Günümüzde milli ve milletler arası spor alanında söz sahibi olan ülkelerin büyük çoğunluğunun spor tesisi bakımından hemen hemen bütün problemlerini çözümlemiş oldukları görülmektedir.*

*Spor kendine ait yerlerde yapılmadıkça ondan bekleneni veremez. Gelişmiş ülkeler, doğru yerde doğru tesis yapmak, uygun hizmet getirmek suretiyle sporda başarıyı elde etmişlerdir.*

## GİRİŞ (2)

*Spor tesislerinin mükemmel bir şekilde yapılması tek başına sporda başarıyı getirmeye yetmemektedir. Bu bakımdan hem spor tesisinin her türlü sportif ihtiyacı karşılaması gerekir hem de bu tesisleri yönetecek uzman personelin istihdam edilmesi gerekir.*

*Sporda başarılı olabilmek için spor tesislerimizin planlama ve işletmecilik açısından kusursuz olması gerekmektedir.*

# Spor Tesisi

- *Spor tesisleri;*
- *Spor faaliyetlerinin her spor branşının kendine özgü çalışma, hazırlık antrenmanlarının, ulusal ve uluslar arası müsabakaların yapılabilmesine uygun,*
- *Spor faaliyetleri öncesi ve esnasında sporcu ve seyircilerin ihtiyaçlarını karşılayacak (saha, tribün, tuvalet, duş, soyunma odası v.b.) üniteleri bulunan yapı, saha ve alanlardır*

## *Spor Tesisinde Bulunması Gereken Özellikler (1)*

- *Spor tesisinin yapımının planlanması yapılırken tesislerin şu özelliklere sahip olmasına dikkat edilmelidir.*

*1. Spor Tesisi, çok yönlü hizmet vermelidir.*

- *Spor tesisleri birden fazla spor dalının uygulamasına hizmet verecek şekilde planlanmalıdır. Bu, spordan faydalanma oranının yükselmesini sağlamaktadır.*

## *Spor Tesisinde Bulunması Gereken Özellikler (2)*

- 2. Tesisten çok kişi faydalanmalıdır. Tesislerin çok yönlü olmalarının amaçlarından biri , tesisten çok kişinin faydalanması sağlanmalıdır. Tesisten değişik yaş gruplarının faydalanması amaçlanmalıdır.*

*3. Tesis sosyal ve kültürel ihtiyaçları gidermelidir. Spor tesislerini sadece spor yapılan mekanlar olarak görmemek gerekir. Tesisler planlanırken sporcuların , spor uzman ve yöneticilerin , seyircilerin sosyal ihtiyaçlarını giderici tedbirler de alınmalıdır.*

# *Spor Tesislerinde Olması Gereken Mekanlar (1)*

## *Temel Aktivite Alanları:*

*Sporcu Giriş; giriş holü ve kontrol. Sporcu ve antrenör soyunma odaları, lavabo, duş, wc., ısınma mahalli, antrenman salonu, spor malzemeleri deposu, ilk yardım ve esas spor salonu.*

## *Yan servis alanları:*

*İdari giriş holü, idari bürolar, basın, lavabo, wc, doktor ve ilk yardım odası.*

## *Sosyal Alanlar:*

*Toplantı odası, kütüphane, dinlenme odası ve kafe.*

*Seyirci Giriş:* *Gişeler, kontrol ve turnikeler, genel giriş holü, seyirci tribünleri, lavabo, wc, kafeler.*

## *Spor Tesislerinde Olması Gereken Mekanlar (2)*

### *Genel Hizmetler:*

*Tesisin ısıtılması, havalandırma üniteleri, temizlik, bakım, onarım mahalleri.*

*Bu bilgilerin toplanmasını takiben mimar bütün teşkil edecek şekilde her alanın ölçülerini tespit eder ve mimari projeyi çizer.*

***Binaların yapılabilmesi ancak; inşaat, makine, elektrik mühendisleriyle beraber dörtlü çalışmayla mümkün olur. Bu beraberliğe jeoloji mühendisleri, çevre mimarları, meteoroloji mühendisleri de katkıda bulunurlar.***



# Spor Tesis Politikaları; Mevcut Durum ve Sorunlar

- Son nüfus sayımına göre; nüfusun %44-45'i aktif spor yapması gereken 5-24 yaş grubunda yer almaktadır.
- Ancak gelişmiş ülkelerde bu yaş grubunda yer alan nüfusun neredeyse tamamına yakını aktif spor yapmaktadır.
- 2017 verilerine göre, Türkiye'de yaklaşık 13.441 adet spor kulübü ve yaklaşık 6.000.000 (faal) lisanslı sporcu (futbol dahil) bulunmaktadır.
- Bu oranlara göre, Anayasamızın 59. Maddesi ve 3289 sayılı kanunla Belirlenen görevlerde istenen başarıya ulaşamamıştır.

# *TESİS POLİTİKALARI*

## *1.PLANLAMA; (1) (Mevcut Durum)*

- 1.Ülkemizde sporun yeterince yaygınlaştırılmamasındaki temel faktörlerden birisi, spor tesislerindeki dağılım ve kalite noksanlığı ile bunların optimal ölçülerde kullanılmamasıdır.
- 2.Tesis planlamasında yerel düzeyde bir yapılanma oluşturulamadığından o bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda bir tesis planlaması yapılamamaktadır. İllerde siyasilerin baskısı ve tercihleri doğrultusunda merkezi yönetim tarafından yatırımlar yapılmaktadır. Ayrıca yapımına başlanan tesisler zamanında bitirilemeyip, maliyetler katlanarak artabilmektedir.

# TESİS POLİTİKALARI

## 1.PLANLAMA; (2) (Mevcut Durum)

- 3.Planlanan tesisler, kaynaklar ölçüsünde düşünülmemiş dolayısıyla kalite standarttan ödün verilmiştir. Tesislerin birim fiyatlarından tasarruf etme yoluna gidilmiştir.
- 4.Ülke genelinde bölgeler arası nüfus artışı, coğrafi konum, iklim ve demografik yapıyı dikkate alan bir spor tesis politikası oluşturulamadığından ülke bir tesis mezarlığı haline gelmiştir. Tesislerin çoğu spor dalının özelliğine uygun planlanmadığından atıl durumda olan sayısız spor tesisi bulunmaktadır. Spor tesislerinin bir çoğu yanlış yerlere kurulmuştur. Son verilere göre, elit sporcu yetiştirmeye yönelik **spor tesisi sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 3.174 dür.**

## *TESİS POLİTİKALARI*

### *1.PLANLAMA; (3) (Mevcut Durum)*

- *Ülkemizde SGM ye ait (Devlete) stadyum ve futbol sahasının toplamı: 1.652 dir (Ak,2017)*
- *Lisanslı futbolcu sayısı ise : yaklaşık 615.000 civarındadır. (Ak,2017)*
- *Spor tesislerini faal futbolcu sayısına oranladığımızda 372 sporcuya 1 spor tesisi düşmektedir.*
- *Tüm bu spor tesislerinin yanı sıra “özel spor tesislerinin” sayısı ise yaklaşık 2.515 adettir.*

## *TESİS POLİTİKALARI*

### *1.PLANLAMA; (4) (Mevcut Durum)*

- 5.Spor tesisleri yatırımlarının planlanmasında mevcut tip projeler nedeniyle;
- *Verimsiz ve çağın gelişmelerinin gereğine uygun olmayan,*
- *Her bölgenin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına cevap vermeyen*
- spor tesisleri yapılmıştır.

# TESİS POLİTİKALARI

## 1.PLANLAMA; (5) (Mevcut Durum)

- 6.Yerel yönetimlerin spor yatırımlarında izleyecekleri politikalar belirlenmediği için yerel yönetimler politik kaygı ve siyasi amaçlarla spora yatırım yapmakta, **“herkes için spor”** ilkesine dayalı tesisler ve yatırımlar yerine futbol başta olmak üzere daha çok performans sporuna hizmet etmektedir. Bu tesislerin yapımında da **“SGM ile işbirliği “ yapmamaktadırlar.**
- 7.Performans sporunun kaynağı olan spor kulüpleri, sporcu transferinde çok yüklü miktarlarda kaynak harcarken;
- **Sporcu yetiştirmeye** ve
- **Tesisleşmeye kaynak aktarmamışlardır.**

## 2.İşletme (1) (Mevcut Durum)

- 1.Türkiye’de kamuya ait küçümsenmeyecek sayıda spor tesisi bulunmasına rağmen, gerek tip projelerin çok amaçlı planlanmaması, gerekse nitelikli teknik eleman ve yeterli personel bulundurulmaması açısından işletme güçlüğü çekilmektedir. **Mevcut tesisler çok küçük kapasiteyle işletilmektedir.**
- 2.Kamu kuruluşları genellikle sahip oldukları tesislerde mensuplarına ve çevre halkına spor programları düzenlememektedirler. Spora ayrılmış alanlar depo, otopark gibi amaçlarla kullanılabilenmekte, ya da buralara **lojman, sosyal tesis gibi mekanlar inşa edilmektedir.**

## 2.İşletme (2) (Mevcut Durum)

- 3.Özellikle taşra teşkilatlarında 1990 yılından 2000 li yıllara personel istihdam edilememektedir. Ayrıca mevcutlarda işletme konusunda yeterince bilgi ve beceriye sahip değillerdir. Bunların konu ile ilgili eğitim ve gelişimlerini sağlayacak bir hukuki düzenleme de bulunmamaktadır.
- 4.Yerel yönetimlerde de durum farklı değildir. Spor tesis yöneticilerine gerekli inisiyatif verilmemiştir. ***Tesisler üst yönetimin isteği doğrultusunda kullanılmaktadır.***
- 5.Yerel düzeyde mevcut spor tesislerinin işletilmesinde ***yerel kaynaklar ile yerel yönetimleri devreye sokacak yeterince hukuki bir düzenleme yoktur.***



**BAŞARILAR DİLERİM**

**DOÇ.DR.HAKAN SUNAY**